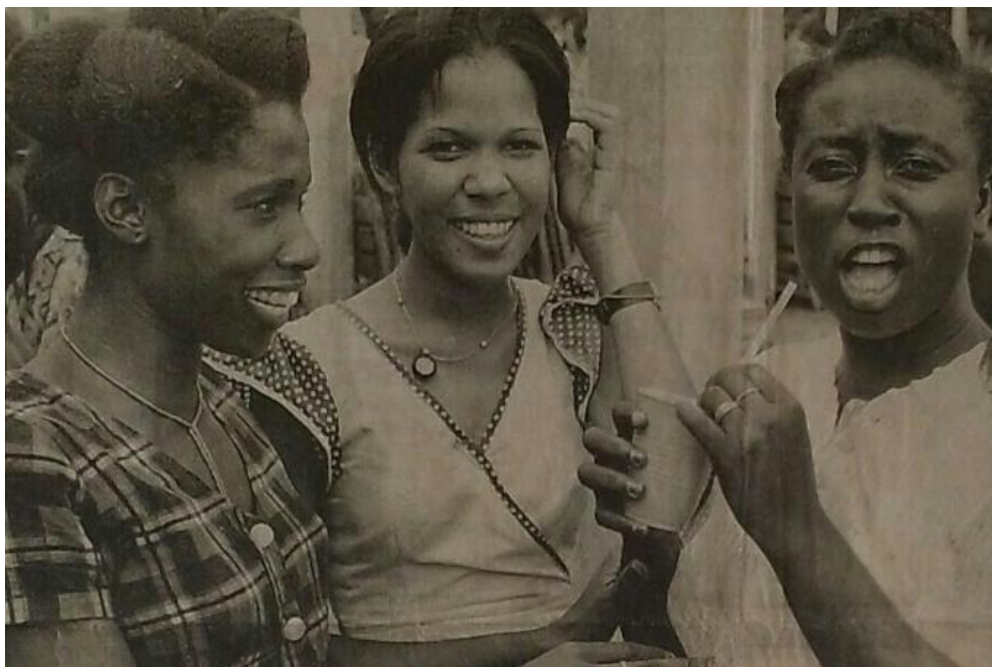

Opvoeding in Afro Surinaamse Creoolse gezinnen

Het verhaal van Idrith...

Ik ben geboren in Nederland, maar zoals u ziet ben ik van allochtone afkomst. Mijn opvoeding verschilt in wezen niet zoveel van een doorsnee Surinaams kind. Toch kan ik u zeggen dat ik op mijn manier steeds weer heb geprobeerd mij aan te passen aan de situatie: te weten de eigen wensen en de wensen van mijn moeder.

U hoort het al, er is geen vader in huis en hij heeft er schijnbaar ook geen moeite mee dat hij ergens op deze aardbol een kind heeft rondlopen. Ik heb een poosje geleden getracht om contact te zoeken, maar dat was tevergeefs. In dat opzicht lijk ik wel op hem, ik ben ermee gestopt en had daarna geen behoefte meer aan. Wat niet kan, kan niet. Als ik u zeg dat dit mij gemakkelijk afging, dan jok ik. Er zijn momenten waarop ik mij verbeeld hoe het zou kunnen zijn als hij er was. Het is moeilijk om steeds weer te zeggen: "Ik ken mijn vader niet". Ik weet niet of alles beter zou zijn als hij er was. Vaak hoor je dat kinderen er beter van afkomen als zij opgevoed worden in een twee oudergezin.

Mijn ervaring is totaal anders. Voor mij is mijn moeder mijn enige steun en toeverlaat, ik heb weinig uitwijk mogelijkheden. Maar als ik kijk naar mijn opvoeding met één ouder en mijn nichtjes die door én vader en moeder opgevoed worden dan zie ik weinig verschil. Want in dat gezin heeft mijn tante het nog altijd voor het zeggen. Zij is net zo vastbesloten als mijn moeder. Kijk ik naar de rol van mijn oom dan is hij meer in naam vader. Mijn tante heeft meerdere

banen, bepaalt de regels in het gezin, en de kinderen luisteren alleen naar moeder. Vader wordt niet serieus genomen. Dus eigenlijk is er in mijn ogen weinig verschil tussen het opgroeien in een eenoudergezin en tweoudergezin binnen de Creoolse gemeenschap.

We hebben wel een hechte familieband die ik op sommige momenten voor geen goud zou willen missen, maar als het om opvoedings- en gezinsproblemen gaat vind ik hun bemoeienissen soms te ver gaan. Omdat mijn moeder er alleen voorstaat heeft ze vaak de neiging om advies en raad te vragen bij haar oudere zusters. Dat vind ik hinderlijk, want dat doet afbreuk aan onze privé leven. Voordat je er erg in hebt weet de hele familie alles over je. Over de sociale controle van de familie dus de broers en zussen kan ik mij héél erg kwaad maken.

Een opvatting die ik niet met haar kan delen. Zij is van mening, dat ik hoe goed of slecht de familie en vooral volwassenen ook zijn, hen altijd respect verschuldigd ben. Ik zie daar het nut niet van in en vind dat de zaak daardoor ingewikkelder wordt. Om maar een voorbeeld te geven. Ik begon op vrij jonge leeftijd stiekem te roken. Van de familie kreeg zij te horen dat ik rookte. Zij vroeg mij of het waar was. Ik ontkende het, maar ze geloofde mij niet. Zij pakte de zaak heel tactisch aan. Op een dag, staarde ik naar haar pak sigaretten, waarop ze zei: "Moet je één, en stak het pak naar me toe". Ik wist niet wat mij overkwam. Ik begon te twijfelen. Ik zat in een tweestrijd. Of een sigaret pakken en daarmee de waarheid te onthullen. Of weigeren, maar dan zou het gevolg veel zwaarder zijn. Want dan zou ik nooit meer durven te vertellen dat ik rook. Ik durfde het niet maar mijn tante die wel wist dat ik rookte pakte een sigaret voor mij uit mijn moeders handen. Toen stak ik hem aan waarop mijn moeder zei: je hoeft niet de schijn op na te houden als je rookt moet je het in mijn bijzijn doen en niet stiekem achter mijn rug om.

Dat bedoel ik nou de vorming die ik krijg is toch heel anders. Mijn moeder gooit alles open, maar bindt mijn gedrag gelijk aan regels waardoor ik mij heel beschermd voel. Beschermd in die zin dat het vertrouwen tussen ons ongeschonden blijft en dat is de basis waarop ik leef. Soms is het heel bevrijdend en soms heel erg dwingend. Ik durf haar vertrouwen niet te beschamen maar af en toe verkeer ik in duels waar ik heel moeilijk uit kan. Een voorbeeld daarvan is: ik heb een nichtje dat onlangs aan de pil wilde. Zij weet dat ik al jaren aan de pil ben, dus vraagt ze mij om advies. Ze zegt dat ze ook aan de pil wil, maar wil het pas aan haar ouders vertellen wanneer het haar uitkomt.

Hoe ga ik hiermee om? Als ik haar wil helpen dan is het een geheim van ons beide. Maar als mijn moeder erachter komt dat ik haar heb ondersteund zonder haar medeweten, krijg beslist te horen: "Wat voor geheimzinnig gedoe is dat"? Als ik haar dat in vertrouwen vertel zou ze zich

als lid van het familienetwerk verplicht voelen om de moeder van mijn nichtje een hint te geven. In zo'n situatie zit ik dan in een tweestrijd, of ik het haar wel of niet vertel. Dat is geen gemakkelijk taak. Mijn ervaring is dat ik ongeacht de resultaten altijd de gebeten hond ben. Dus mijn denkwijze als een kind in vorming, is opengooien en aanpassen. Want ik vind nog altijd dat ik vrij streng opgevoed word met vaste regels. Ik krijg wel veel vrijheid om te handelen. Maar elk handeling is aan regel gebonden die bij elke fout verantwoord moet worden bij mijn moeder. Ik moet mij strikt houden aan de opleidingsregels die mijn moeder van groot belang vindt voor de zelfstandigheid. Besteed ik mijn vrijheid verkeerd dan zijn de consequenties groot, dus kan ik mij beter aan de regels houden. De basis van de beschermde strenge opvoeding is het vertrouwen. Het fijne van is dat ik nooit bang ben voor haar. Wij kunnen open discussiëren en dat maakt de aanpassing bij mijn opvoeding steeds makkelijker.

Met de openheid, vertrouwen, en strenge regels houdt mijn moeder mij indirect in de tang.

Gedrag dat afgekeurd werd door mijn moeder werd niet altijd met praten opgelost. Toen ik op de basisschool zat kreeg ik klappen, daarna werd het praten. Andere vormen van straf waren uitgaansverbod, en vriendenstop. Nu zit ik in een fase waarin we over alles kunnen praten. Maar als ik enigszins probeer om mijn moeder ongepast aan te spreken of te behandelen dan gebeurt het wel eens dat ze haar zelfbeheersing verliest en op zulke momenten krijg ik dan gerust een klap. Maar dan heb ik het te bond gemaakt.

Wat ik onterecht vind, is dat er vaak neergekeken wordt op de opvoeding van de Creoolse gemeenschap. Wij worden naar zeggen veel vrijer opgevoed en mogen veel meer dan ander bevolkingsgroepen waar meisjes heel streng worden gehouden. Het lijkt misschien wel zo maar mijn ervaring is dat veel vrijheid ook gevaarlijk kan zijn. Voor een doorsnee Creools meisje zijn er veel meer risico's en staat ze eerder bloot aan gevaren. Het is daarom heel belangrijk dat wij al vroeg leren om jezelf in bescherming te nemen. In de Islamitische gezinnen doen vaders en oudere broers het. Ik veroordeel dat niet, maar zelf moet ik er niet aan denken dat ik met mijn broer naar de discotheek ga.

Kijk ik vervolgens naar de Nederlandse vriendenkring van mij dan kom ik met mijn Creoolse opvoeding heel zielig over. Zij vinden het raar dat ik zoveel respect heb voor de eigen gemeenschap en vooral voor mijn moeder. Maar ik ben in hun ogen nog net niet zo streng opgevoed als bijvoorbeeld de Islamitische jongeren. Bij mijn Nederlandse vrienden thuis spreek je hun moeder aan met "je", en bij ons spreek je iedere volwassene met u aan. Dus het komt

hierop neer dat iedere keer als ik bezoek krijg van een Nederlandse vriend of vriendin ik hun moet voorbereiden door te zeggen: "Niet vergeten hè, "goedenavond" en geen "hallo".

Een ander onderwerp waarop men neerkijkt bij Creoolse meisjes is maagdelijkheid en huwelijk. Vriend en seksualiteit wordt bij de meeste Creoolse meisjes onlosmakelijk van elkaar gezien. Jongens denken dat ze met Creoolse meisjes gemakkelijker seks kunnen bedrijven dan met meisjes van andere bevolkingsgroepen. Het is een feit Creoolse meisjes die een vriend hebben en zich seksueel aangetrokken voelen tot zo iemand laten de gevoelens niet onbenut. Maar dat betekent zeker niet dat Creoolse meisjes gemakkelijker omgaan met seks.

Seks is een handeling waar ikzelf over beslist. Het is mijn lichaam en als ik daaraan toe ben, dan bepaal ik wanneer en hoe ik ermee omga en niet mijn vriend of een ander. Begrijp hieruit vooral niet, dat ik met Jan en Alleman de koffer in duik. Integendeel, met deze houding beperk ik mijn gedrag en sluit tevens misbruik uit. Als ik seks wil bedrijven dan wil ik ook genieten en niet de jongen alleen, met andere woorden mij kan je niet misbruiken. Als het op lege seks uitdraait dan hebben we mekaar misbruikt.

Jongens komen vaak macho achtiger over dan dat ze zijn. Vaak doen ze het in hun broek als het om versieren van Creoolse meisjes gaat. Een niet-Creoolse versieren zij in de regel gemakkelijker. Sommigen hoeven niet eens het initiatief te nemen om te versieren, zij worden zelf versierd. Krukkig komen Creoolse jongens over die na een maand verkering nog niet het lef hebben de eerste stappen te zetten.

Al met al heb ik willen aantonen dat seks en verkering geen taboe is in de Creoolse gemeenschap. Maar waar maken wij ons druk om, ik zou niet als maagd bij de hemelpoort willen aankomen, sterker nog dan zou ik God ongehoorzaam zijn. U kent de bekende tekst: "ga en vermenigvuldigd u".

Maar laten wij mekaar niet voor de gek houden, de ervaring van mannen is dat elke Creoolse vrouw maagd is. Mijn tante zegt: "met een simpele kruidenbad is elke Creoolse vrouw een maagd". Het klinkt misschien raar maar na deze uitweiding mag u het best weten, ook ik ben nog maagd.

Dames en heren met mijn betoog van vandaag heb ik willen aantonen, dat opvoeden in een éénoudergezin ongeacht de moeilijkheden toch draaglijk en positief kan zijn. Ik vind dat ik er

totnogtoe goed van af ben gekomen. Bij de opvoeding die mijn moeder toepast is het voortdurend aanpassen aan de gemeenschap en de situatie. Soms moet je heel creatief zijn, maar het gaat uitstekend zolang ik maar binnen de grenzen blijf.

Dames en heren dank u wel voor het luisteren.